

En primer lloc, reflexionar sobre la finalitat, les capacitats i els seus processos presents a l'estructura de cadascuna de les tres competències específiques d'aquesta àrea, i orientar aquestes reflexions a la descripció de cada competència específica i la seva vinculació amb altres competències i amb el Perfil de sortida de l'alumnat al final de l'educació bàsica, procurant així mateix treballar-les de forma global i integral.

En segon lloc, relacionar els criteris d'avaluació de l'àrea de religió islàmica amb els descriptors del Perfil de sortida, mitjançant les tres competències específiques, assegurant amb aquesta relació una avaluació de les competències clau complementària i interdependent de la resta de les avaluacions que realitzin les altres àrees.

En tercer lloc, prendre els criteris d'avaluació com a referents per avaluar tant els resultats com els processos del grau d'assoliment de les competències específiques d'aquesta àrea. En aquest punt, és important tenir en compte que els criteris d'avaluació estan formulats per a cada cicle, per la qual cosa el desenvolupament de la concreció específica per a cada curs correspon al professorat.

Finalment, i pel que fa a l'avaluació dels nivells d'acompliments esperats a cada alumne o alumna en un moment determinat del procés d'ensenyament i aprenentatge, el professorat haurà de formular-se prèviament, amb caràcter orientatiu, les qüestions pertinents sobre quins són els acompliments que descriuen les competències específiques de l'àrea de religió islàmica i els criteris d'avaluació relacionats amb cadascuna; quin tipus d'acompliments, presents tant a les competències específiques com als criteris del currículum, desitgem seleccionar primer, seqüenciar i abordar amb els alumnes perquè siguin capaços de desplegar en actuacions, situacions o activitats associades al context de l'àrea; com desitgem que els nens i nenes els donin sentit en les situacions considerades imprescindibles pel professorat i, simultàniament, com desitgem que els despleguin en reptes, activitats o en situacions relacionades amb les seves edats i maneres de procedir, o amb la realitat religiosa i plural; i quan cal avaluar els nivells d'acompliment en els alumnes i les alumnes, per tal de comprovar si aquests nivells són o no els esperats, a fi de poder anticipar aquelles mesures que assegurin una intervenció primerenca de les dificultats d'aprenentatge, així com de aprofundir o reforçar els sabers bàsics i fer un seguiment del ritme i del progrés individual de l'alumnat. o amb la realitat religiosa i plural; i quan cal avaluar els nivells d'acompliment en els alumnes i les alumnes, per tal de comprovar si aquests nivells són o no els esperats, a fi de poder anticipar aquelles mesures que assegurin una intervenció primerenca de les dificultats d'aprenentatge, així com de aprofundir o reforçar els sabers bàsics i fer un seguiment del ritme i del progrés individual de l'alumnat. o amb la realitat religiosa i plural; i quan cal avaluar els nivells d'acompliment en els alumnes i les alumnes, per tal de comprovar si aquests nivells són o no els esperats, a fi de poder anticipar aquelles mesures que assegurin una intervenció primerenca de les dificultats d'aprenentatge, així com de aprofundir o reforçar els sabers bàsics i fer un seguiment del ritme i del progrés individual de l'alumnat.

ANNEX III

Religió islàmica de l'Educació Secundària Obligatòria

La Llei Orgànica 3/2020, de 29 de desembre, per la qual es modifica la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, estableix a la seva disposició addicional segona que l'ensenyament de la religió islàmica s'ajustarà al que disposa als Acords de Cooperació celebrats per l'Estat espanyol amb la Comissió Islàmica d'Espanya.

La matèria de religió islàmica en l'etapa de l'Educació Secundària Obligatòria (ESO) suposa una ampliació i aprofundiment dels currículums de les etapes anteriors, fent nous passos en el procés d'adquisició i de desenvolupament de les seves tres competències específiques, les quals conformen la seva eix curricular.

La finalitat de la primera és aconseguir que l'alumnat assumeixi i compregui els efectes positius que genera la convivència intercultural, així com el discurs que l'acompanya, en el propi comportament i en el de les altres persones. Aquesta finalitat es pretén assolir mitjançant la capacitat de descriure i respectar la diversitat religiosa i sociocultural d'Espanya, i d'alguns països d'Europa i del món, de manera oberta i tolerant.

La segona competència s'orienta tant a la interpretació i a la difusió dels Textos de forma adequada, com a la posada dels seus missatges al servei del bé, del

diàleg interreligiós, de l'ús de les paraules de manera ètica i de la convivència positiva. Per assolir aquesta finalitat, l'alumnat ha de desenvolupar les capacitats de comprensió, producció i interpretació dels Textos de manera progressivament autònoma i grupal.

Finalment, la finalitat de la tercera competència específica és afavorir el coneixement i la construcció de la pròpia identitat, i conèixer i respectar la dels altres, fomentar les actituds i els comportaments de protecció de la diversitat del patrimoni històric d'Espanya, apreciar la cultura de cada alumne o alumna, etc. Per desenvolupar-lo i adquirir-lo s'han de treballar capacitats referides a la identificació i comprensió d'algunes de les etapes de major rellevància històrica de l'Islam, evitant un enfocament exclusivament cronològic i quantitatiu de la Història de l'Islam, i afavorint i ressaltant el seu abordatge des d'altres i variades perspectives qualitatives.

La finalitat de les tres competències específiques en conjunt no és l'adquisició d'una acumulació de sabers, sinó el desenvolupament integral de cada alumne o alumna, de manera que li permeti mobilitzar o desplegar de manera conscient els seus aprenentatges per solucionar amb èxit situacions i necessitats reals, així com per preparar-se i prendre major consciència i autonomia davant els principals reptes del segle XXI i els desafiaments globals i locals del nostre temps, tant els vinculats específicament amb aquesta matèria, com aquells que els afecten en general com a ciutadans i ciutadanes a la nostra societat democràtica i plural.

Part necessària del procés de desenvolupament i adquisició de les competències específiques de la matèria de religió islàmica, són els sabers bàsics, que s'hauran de presentar de manera relacionada entre els diferents blocs que integren, i no suposant per tant un fi en si mateixos.

Aquests sabers bàsics recollits al currículum suposen una progressió dels establerts a l'etapa d'Educació Primària, conformant igualment tres blocs correlatius: «El Missatge d'adorar el Déu Únic revelat als diversos Profetes alcorànics», «El Missatge alcorànic d'adorar el Déu Únic comunicat pel Profeta» i «La transversalitat de l'Islam a la nostra societat democràtica i els seus reptes». D'aquesta manera, els tres blocs proposats a l'etapa anterior es treballaran també durant els quatre cursos a l'Educació Secundària Obligatòria amb un tractament que integri, si escau, la continuïtat i la coherència entre ambdues etapes, i l'aplicació que porti a l'alumnat a madurar-los, abordar-los des de més perspectives i consolidar-los,

Els sabers bàsics proposats i organitzats al bloc A, «El Missatge d'adorar el Déu Únic revelat als diversos Profetes alcorànics», es corresponen a l'àmbit de les obres clàssiques referents a les biografies dels Enviats, així com de les versions clàssiques i contemporànies sobre la Sirah, facilitant a l'alumnat enfocaments diversos que exposin diferents versions sobre fets concrets o fites a la vida del Profeta Muhammad, la Pau i les Benediccions sobre ell (PB), donades a les diferents obres traduïdes, i que mostrin explícitament les dificultats i controvèrsies habituals en el coneixement històric.

El bloc B, «El Missatge alcorànic d'adorar el Déu Únic comunicat pel Profeta», inclou les traduccions dels Textos per oferir a l'alumnat comparacions de les paraules contingudes als Textos amb els seus graus de significació a les obres traduïdes i, a partir de les traduccions fidedignes i reconegudes, les claus per a l'inici d'una interpretació dels Textos des d'un enfocament que mostri les circumstàncies sociohistòriques que van envoltar la revelació de l'Alcorà i la transmissió de l'Hadis, així com les diferents raons que van motivar la revelació d'aleies de ús freqüent (les Causes de la Revelació) des de diverses perspectives, des de la pròpia interpretació inicial de l'alumnat fins a la que inclou la narració de les Causes de la Revelació. A més, en aquest bloc, es contemplen els orígens, l'evolució històrica i la metodologia de la jurisprudència islàmica; els mètodes bàsics del Tafsir (Exègesi) en algunes obres cèlebres; i, finalment, una aproximació a la definició de la Fetua per conèixer quins

són les seves virtuts, i quins són els riscos que implica per a la societat quan es dicta de manera informal o fora de l'Adoració exemplificada al Profeta (PB).

El bloc C, «La transversalitat de l'Islam a la nostra societat democràtica i els seus reptes», organitza els sabers comuns a l'etapa al voltant de l'actitud de la persona creient mitjançant una progressió adequada en la valoració del seu saber ser i en l'anàlisi de saber fer-ho, i els elements d'observació que permetin a cada alumne o alumna reconèixer i assumir els més importants per realitzar el bé de forma autònoma i integrar-lo en les seves activitats quotidianes; madurar la idea de Déu; resoldre els seus reptes futurs i les necessitats derivades de les seves interaccions en el context social; i afavorir el coneixement dels pobles, l'intercanvi intercultural, la cohesió social i la convivència de la diversitat humana.

Així mateix, aquest bloc proporcionarà a l'alumnat alguns aspectes essencials del nostre marc de convivència: la Constitució Espanyola i els Acords de Cooperació celebrats per l'Estat espanyol amb la Comissió Islàmica d'Espanya. A més, reforçarà alguns desafiaments globals i propers relacionats amb les competències clau i reptes del segle XXI, i n'universalitzarà d'altres. En conjunt, aquests sabers pretenen servir a l'edificació de l'assumpció de responsabilitats, la presa de decisions i la participació a la ciutadania de l'alumnat de religió islàmica.

De la mateixa manera, la finalitat en la interacció conjunta de les tres competències específiques és que, en completar l'Educació Bàsica, l'alumne o l'alumna conegui i respecti les altres persones en l'entorn divers; enriqueixi la interculturalitat i valoreu el significat de la convivència positiva; realitzi i animi el bé amb obertura universal; conservi el patrimoni històric; compregui la seva pertinença al seu grup social de manera que contribueixi al sentit plural de la societat, com a membre responsable i actiu; tingui capacitat d'argumentar les decisions; i finalment, expliqui l'adoració exemplificada al Profeta (PB).

Competències específiques

1. Descriure i respectar la diversitat religiosa i sociocultural d'Espanya i de alguns països d'Europa i del món amb obertura i tolerància, mitjançant la identificació de les confessions amb un arrelament notori a l'entorn i de les seves cultures, explicant la importància donada a la moral en la successió del Missatge monoteista i en la identitat de la persona creient, en diferents formes, suports i formats, per assumir-la i comprendre que els seus usos produeixen efectes positius en la convivència intercultural, en el comportament mateix i en el de les altres persones de l'entorn.

Amb aquesta competència específica s'aprofundirà en les capacitats que permetin a l'alumnat descriure i respectar la diversitat religiosa i cultural amb un arrelament notori al nostre país; comprendre els valors i les actituds de la persona musulmana com a exemple d'apropament a les diferents cultures, religions, grups i col·lectius socials; analitzar conceptes com «pluralitat», «convivència», «pau», «tolerància»..., així com els conceptes relacionats amb la no-discriminació envers totes les persones pel seu lloc de naixement, creença, raça, sexe, religió, opinió o qualsevol altra diferència personal o social.

Així mateix, aquesta competència prioritza els àmbits tant de la moral fomentada al Missatge diví, com dels drets i les llibertats constitucionals, perquè els joves exerceixin el dret fonamental a la llibertat religiosa i de culte amb responsabilitat en un context ampli i plural, on la convivència a la nostra societat democràtica necessita tolerar crítiques, respectar opinions i, fins i tot, la negació de les pròpies creences, i fer valer els drets individuals i de culte recollits a les nostres lleis. Així, doncs, aquesta competència prioritza la socialització de l'alumnat en una societat diversa a través de l'aprenentatge social referit a un saber fer i saber ser, per convertir-se en persones dialogants, crítiques, empàtiques en el pluralisme, solidàries, responsables, etc.

Pel que fa a les situacions d'aprenentatge relacionades amb el context familiar i social propers a l'alumnat, destaquen les que tractaran la importància que han donat i segueixen donant alguns grups socials a la religió perquè els seus membres la coneguin i la segueixin, així com aquelles que incloguin en el seu disseny propòsits com ara madurar en alumnes la idea de Déu, resoldre els futurs reptes i necessitats derivades de les seves interaccions en el context social, conèixer pobles, afavorir l'intercanvi intercultural, enriquir la cohesió social i conèixer la diversitat humana. Finalment, cal assenyalar les activitats o situacions que donaran un tractament a altres contextos del món en què l'Islam i altres confessions se segueixen expressant, fomentant en l'alumnat la capacitat de descriure la religió islàmica i altres confessions mitjançant una progressió dirigida des d'allò proper a allò llunyà; des de l'entorn immediat i local, provincial o de les comunitats autònomes, fins a l'europeu i el mundial.

El canvi digital permet a l'alumnat accedir a continguts relacionats amb la diversitat religiosa i cultural en contextos virtuals. Aquest accés, però, no sempre proporciona una informació adaptada a la comprensió de cada persona. Per això, és important dissenyar situacions d'aprenentatge supervisades en què l'alumnat participi i utilitzi les eines digitals d'accés i difusió de la informació de manera segura, crítica i responsable, ja sigui aquest ús individual o compartit.

Aquesta competència específica es connecta amb els descriptors següents del Perfil de sortida: CCL1, CCL5, CP3, CD1, CC1, CC3, CCEC3.

2. Comprendre, produir i interpretar els Textos de manera progressivament autònoma, en grup i en diferents suports i formats, analitzant amb motivació els components del fet comunicatiu presents als actes d'adoració de la persona musulmana i recolzant-se en altres obres de consulta (*Tafsir, Fiqh...*) per interpretar-los de manera correcta i des de diverses perspectives (la de cada alumne o alumna, la de gènere...); difondre'ls de forma adequada; construir nou coneixement; formar-se una opinió, i posar la manifestació dels seus missatges al servei del bé, del diàleg interreligiós i de la convivència positiva en entorns cada cop més amplis.

Aquesta competència específica suposa que l'alumnat anirà prenent més consciència de quines són les decisions quotidianes que pren la persona creient, a través de la reflexió i l'explicació dels aspectes clau dels Textos i aclarits en altres textos afins. Per tant, aquesta competència implica que es posi un èmfasi especial en l'anàlisi de les interaccions entre els components de l'acte comunicatiu que es produeixen en els Textos: emissor, receptor, situació i caràcter públic o privat; distància social entre els interlocutors; propòsits comunicatius i interpretació d'intencions; canal de comunicació i elements no verbals de la comunicació, etc. Amb tot això, es pretén afavorir la capacitat de l'alumnat d'anar més enllà del coneixement dels Textos, és a dir, que pugui contextualitzar-los i interpretar les intencions i els propòsits explícits i implícits dels seus aleies i hadices i, d'aquesta manera, comprendre que la vida quotidiana de la persona musulmana està situada entre els Textos i els contextos. Aquesta circumstància implica desplegar exercicis i actuacions relacionades amb aquesta competència específica de la matèria, per tal de superar els reptes que suposa viure entre la fe i la pràctica de l'adoració expressada als Textos, i els diversos contextos.

Com a resultat del compromís de l'alumnat per entendre, assumir i apreciar els exercicis quotidians de la persona creient en la societat, i mitjançant la maduració de les idees principals, secundàries i implícites en els Textos, s'espera que es produeixin en cada alumne o alumna unes expectatives, interaccions, relacions constructives, cooperatives, pacífiques, respectuoses i universals amb les persones d'un entorn cada vegada més divers.

En el disseny de les situacions d'aprenentatge significatives i vinculades a l'Alcorà i l'Hadis, és important que l'alumnat aprengui a utilitzar les pràctiques de la lectura, les estratègies de la comprensió oral i escrita, la interacció oral i les habilitats de la interpretació de missatges. A més, cal que aprengui a analitzar els components del fet comunicatiu (emissor, canal, participants...).

Així mateix, les situacions o activitats afavoridores d'aquesta competència són les que inclouen metodologies que permeten tant contextualitzar-les en els principals exercicis que es produeixen a la vida diària de la persona musulmana, com flexibilitzar-les a la diversitat de l'alumnat. També són importants els mètodes que fomenten pensaments reflexius i crítics, perquè alumnes i alumnes exerceixin alguns comportaments amb capacitat crítica, respecte mutu i responsabilitat en les seves vides: els que adopta la persona creient amb maduresa.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL1, CCL2, CCL5, CD1, CD3, CD4, CPSAA1, CPSAA3, CPSAA5.

3. Identificar i comprendre algunes de les etapes històriques de més rellevància del Islam, convertint-les amb motivació i des de diverses perspectives en un procés autoregulat i grupal de recerca dels aspectes fonamentals dels seus orígens, evolució, esdeveniments clau i aportació de dones i homes, evitant un enfocament exclusivament cronològic, i utilitzant diverses fonts d'informació adequades per descriure l'arrel de la pròpia identitat, i fomentar la protecció de la diversitat del patrimoni històric d'Espanya i apreciar la cultura dels alumnes i les alumnes.

Amb el desenvolupament d'aquesta competència s'espera que l'alumnat, de mica en mica, compregui els processos del pensament històric i s'iniciï i progressi en l'ús de les bases metodològiques i les fonts d'informació. Així mateix, es pretén que interioritzi un sentit de protecció de l'expressió artística i el patrimoni històric. D'aquesta manera, l'adquisició d'aquesta competència permet a cada alumne o alumna reflexionar sobre la importància de les aportacions del passat a la comprensió del present, alhora que fomenta la importància de la precisió en narrar els esdeveniments clau a les etapes històriques del Islam. Finalment, aquesta competència promou a l'alumnat el desenvolupament de la reflexió que li permeti tant reconèixer i valorar els orígens religiosos i culturals de la seva pròpia identitat, com reconèixer i respectar els aliens,

Pel que fa a les situacions d'aprenentatge que afavoreixin els aprenentatges individuals, destaquen les que proposin a l'alumnat establir relacions entre l'Islam que està en contacte amb les seves experiències i l'Islam històric, mitjançant metodologies alternatives i actives que fomentin l'interès per investigar, tot utilitzant recursos individuals i d'equip. Per tant, la comprensió dels sabers bàsics relacionats amb l'evolució històrica de l'Islam requerirà de l'alumnat una reflexió més gran sobre el seu propi procés d'aprenentatge.

En aquest sentit, són importants per al foment de la metacognició les activitats d'aprenentatge que permetin a l'alumnat participar, organitzar i planificar l'aprenentatge històric a l'aula; aprendre a indagar a partir d'informacions o punts de vista contradictoris sobre un mateix fet històric; utilitzar i analitzar diverses fonts d'informació i les fonts de l'Islam; buscar als inicis de l'Islam respostes a preguntes compartides; interessar-se com vivien l'Islam en altres èpoques; prendre com a referència grans savis i sàvies pel seu lliurament i dedicació a l'estudi; utilitzar relacions dicotòmiques (causes i conseqüències, canvis i continuïtats...); cercar alternatives davant d'errors durant el procés d'indagació, etc. És important que, durant el procés d'ensenyament-aprenentatge,

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: STEM2, CD1, CPSAA1, CPSAA3, CPSAA5, CC1, CC3, CCEC1, CCEC3.

Cursos primer i segon

Criteris d'avaluació

Competència específica 1.

1.1 Conèixer i respectar les religions reconegudes amb la denominació de notori arrelament» a Espanya, descrivint de diverses maneres els valors i les actituds dels Profetes i Missatgers alcorànics enviats als seus pobles, els seus llibres i les principals expectatives generades en els seus seguidors, buscant similituds i diferències a través de les vides dels Profetes i Missatgers narrades en aquestes confessions.

1.2 Conèixer i identificar, de manera cada cop més autònoma, el comportament individual i col·lectiu més rellevant de les persones creients i la seva repercussió en la convivència, basant-se en els ensenyaments i l'exemple de persones sàvies, per aplicar conceptes d'«il·lícit», «desaconsellable», «lliure», «aconsellable» i «obligatori» a través de diversos mitjans.

1.3 Identificar i qüestionar algun bul, missatge enganyós o informació errònia d'actualitat relacionada amb l'Islam procedent de les xarxes socials i els mitjans de comunicació, participant de forma col·laborativa en la producció d'una altra informació veraç i basada en la convivència i el diàleg interreligiós i intercultural.

1.4 Buscar i explicar, a la feina en grup, els aspectes essencials dels Acords de Cooperació celebrats per l'Estat espanyol amb la Comissió Islàmica d'Espanya, participant en la identificació dels seus articles i les relacions amb els drets i les llibertats recollides a l'articulat de la Constitució.

Competència específica 2.

2.1 Comprendre i explicar que, en alguns casos, una mateixa pregunta pot obtenir diferents fetues, especialment amb el pas del temps entre diferents muftíes, començant a identificar els primers muftíes (el Profeta, els Califes ortodoxos...) i a examinar algunes fetues contradictòries de forma guiada i a través de l'ús autònom, crític i fiable de diverses fonts d'informació amb un propòsit concret.

2.2 Obtenir i interpretar el sentit de diverses aleies i hadices, i les expectatives generades als destinataris, de forma acompanyada, recolzant-se en els elements contextuals (situació, canal, propòsits...) dels Textos i debatent de forma constructiva la interpretació seleccionada entre diverses persones erudites del Tafsir.

2.3 Classificar i narrar oralment alguns hadices en la manera i el sentit amb els que els va dir el Profeta (PB), seleccionats de col·leccions clàssiques de l'Hadis, analitzant-ne les formes, els continguts, els mètodes de transmissió i la conservació de la seva autenticitat.

2.4 Identificar la intenció de l'emissor i l'efecte d'aquesta al receptor en alguns hadius mitjançant la identificació i l'anàlisi dels components de l'acte comunicatiu (situació, propòsits, canal...), classificant-ne l'autenticitat.

2.5 Seleccionar i comparar el nivell de precisió entre les traduccions principals dels segles XX i XXI sobre els Textos i la Sirah amb sentit crític, valorant-ne les contribucions a la comprensió de l'Islam en llengua castellana.

2.6 Identificar i reflexionar sobre les dificultats més significatives sorgides durant el procés d'aprenentatge de la jurisprudència que regula els principals actes d'adoració (pilars de l'Islam), plantejant al treball grupal diverses solucions teòrico-pràctiques obtingudes del *Fiqhi* reflexionant sobre el pla de treball seguit, la manera d'enfrontar-se en equip a aquestes dificultats i la presa de consciència sobre els processos metacognitius de retroalimentació.

Competència específica 3.

3.1 Participar en projectes sobre les festivitats de les diferents confessions i cultures de l'entorn de forma col·laborativa i respectuosa al treball en grup, a través

de l'elaboració d'idees clau obtingudes a partir de diverses fonts d'informació, debatent-ne les conclusions i reforçant la convivència positiva.

3.2 Col·laborar en la resolució de diversos desafiaments globals i propers relacionats amb les competències clau i els reptes del segle XXI, mitjançant el treball individual i d'equip, identificant l'aportació de l'Islam a resoldre'ls a partir de propostes morals i normatives.

3.3 Localitzar i analitzar a la història d'Espanya els aspectes essencials del model de convivència d'al-Àndalus, identificant la coexistència i les aportacions principals a la humanitat que van sorgir a l'Espanya musulmana durant l'Edat Mitjana.

3.4 Ubicar geogràficament i cronològicament el període de la Sirah en la història del Islam i seleccionar algunes situacions del Profeta (PB) que proporcionin informació significativa sobre la seva actitud davant de les idees contràries de les altres persones durant el període de la Prèdica, sintetitzant les decisions clau mitjançant treball grupal i utilitzant diverses fonts i plataformes d'informació.

Sabers bàsics

A. El Missatge d'adorar el Déu Únic revelat als diversos Profetes alcorànics.

1. Històries dels Profetes alcorànics.

– Aprofundiment en el Començament i en el Final de la Creació: anàlisi i adaptació a cada curs.

– Selecció dels ensenyaments alcorànics dels Enviats (PB). Reflexió sobre la fortalesa, la forma, el contingut, el valor i els beneficis en algunes. Contrast entre els ensenyaments alcorànics dels Enviats i els ensenyaments dels mateixos Enviats a les confessions seleccionades.

2. El Missatge monoteista revelat anteriorment.

– Iniciació al coneixement del Judaisme: símbols religiosos, els aspectes bàsics de la Torà, Moisès i altres profetes (PB) enviats al Poble d'Israel als Textos i a la fe jueva: diferències, similituds i consideració. Llocs de culte: sinagoga i el mur de les lamentacions. El calendari, les festivitats i tradicions jueves. Característiques dels actes d'adoració: el dejuni, la pregària i els funerals en el judaisme. El rabí: funcions i jerarquia.

– Iniciació al coneixement del Cristianisme: símbols religiosos. L'Evangeli de Jesús (PB): definició, forma, contingut bàsic i ubicació a la Bíblia. Jesús i Maria a l'Alcorà, l'Hadis (en els Textos) i en la fe cristiana: diferències, similituds i consideració. L'església com a lloc de culte, obra social i jerarquia: el Papa, els bisbes, els cardenals... El calendari. Evolució de les festivitats i tradicions cristianes. Característiques dels actes d'adoració: dejuni, pregària i funerals de la persona del cristià i de la cristiana.

– El mapamundi de les grans religions monoteistes: localització, dades poblacionals i fenòmens demogràfics.

– Exemples de persones converses a l'Islam procedents d'altres doctrines religioses o filosòfiques.

B. El Missatge alcorànic d'adorar el Déu Únic comunicat pel Profeta.

1. La Sirah.

– Selecció i descripció d'algunes obres clàssiques i les més rellevants d'avui a diferents formats sobre la Sirah: breu ressenya biogràfica dels autors o autores i els drets d'autoria. Valoració de la traducció.

– Anàlisi de les diferències entre biògrafs en informacions contradictòries i en el nivell de detall sobre un mateix esdeveniment, procés, període o fita a la Sirah.

Repercussions positives o negatives a la recepció lectora: imprecisió, qualitat en la fonamentació, errors, etc.

- La Sirah als Textos: descripció del Profeta (PB) a l'Alcorà i els hadices.
- Interaccions valuoses d'algunes persones amb el Profeta (PB) durant la seva vida.
- Motivació individual per llegir i comprendre la Sirah.

2. Lesquema de l'Adoració.

- Aprofundiment en l'estructura, els components i les ramificacions de l'Adoració: les fonts primàries i secundàries de l'Adoració, els tres graus de l'Islam, els seus elements i subelements (pilars, deures, actes recomanats, anul·ladors...) indispensables per a la validesa dels actes d'adoració. Descripció de l'estructura de l'Adoració amb els seus altres noms: «Religió de l'Islam», «Fe», «Guia», «Unicitat», «Observança», «Pietat» i «Virtut».

- Els tipus de súpliques, lloances i invocacions a Al·là: consciència de Déu i la seva favor.

3. Recull dels Textos en els seus contextos sociohistòrics.

- El text alcorànic a les fonts primàries de la Llei divina: definició de wahy (Revelació), reconeixement de la identitat de l'Alcorà per la seva estructura, forma, contingut gradual i procés de compilació.

- El Hadiz com a text de tradició oral i escrita que conté la Sunna i la seva interpretació: definicions de Hadiz i Sunna, importància en les fonts primàries de la Llei. Col·leccions i erudits i erudites principals. El procés de selecció, anàlisi i fiabilitat seguit pel Recopilador per a la classificació dels hadices. Valors i intencions del Recopilador.

- Diferències entre Sunna i Hadiz.

- La traducció dels Textos: valoració del treball de traducció i del grau de adequació als textos originals entre diferents traduccions. Repercussions positives o negatives de l'obra traduïda a la recepció lectora. Abast a la societat de les traduccions inadequades. Sentit i interpretació errònia d'aleies: prejudicis i estereotips.

4. El context comunicatiu als Textos.

- Selecció i anàlisi d'aleies i hadices que enriqueixen la comprensió de la resta de contextos sociohistòrics, normatius i interpretatius dels Textos mitjançant l'anàlisi dels components de l'acte comunicatiu: situació i caràcter públic o privat; participants i destinataris; propòsits; interpretació d'intencions; canal de comunicació; intenció de l'emissor i efectes al receptor; distància social entre els interlocutors; punt de vista del receptor; to; relació entre els interlocutors; elements no verbals de la comunicació i registre (formes de parlar, formal o informal). Beneficis de la comunicació oral a l'intercanvi de missatges entre participants de diferents confessions, opinions, idees...

- Els Textos i la perspectiva de gènere: selecció d'exemples del paper de la dona durant la Revelació. Participació i contribució a la transmissió i explicació de l'Alcorà i l'Hadis.

- Identificació de les virtuts de llegir els Textos.

5. El context normatiu als Textos.

- La Voluntat d'Al·là expressada en la Llei revelada, la Xaria: definicions; els seus dos fonts primàries (Alcorà i Sunna) que permeten comprendre i complir la seva Voluntat. Classificació de les Decisions o Qualificacions d'Al·là respecte als actes humans: il·lícits, desaconsellables, lliures, aconsellables i obligatoris.

– Característiques del *Fiqh* (Jurisprudència Islàmica) durant la vida del Profeta (PB): interpretació dels seus companys o companyes i les correccions i interpretacions directes del Profeta.

– Orígens i evolució històrica bàsica de la Jurisprudència: identificació de com alguns Califes Rectes van arribar a prendre decisions sobre preguntes les respostes de les quals en un primer moment no estaven explícites a la Llei revelada o estaven implícites. Repercussions per al desenvolupament de la jurisprudència com a ciència o disciplina estudi.

– Comprensió del *Fiqh* com a mètode que va originar les fonts secundàries de consulta i que desenvolupen la Llei revelada. Definicions; les seves fonts primàries fruit de la Revelació (Alcorà i Sunna) i les secundàries a partir de l'esforç humà. El procés daconseguir decisions raonades amb els seus dos mètodes: el col·lectiu o consens dels savis i l'individual o raonament deductiu per analogia.

– Iniciació al *Fiqh* com a procés metodològic que desenvolupa la Llei divina i com producte; les seves deduccions-resolucions: estratègies cognitives i habilitats socials als alfaquí per explicar els Textos (*usul al-Fiqh* principis metodològics a la jurisprudència) i per extreure fallades que regulen els actes d'adoració (*furu al-Fiqh* regles i decisions que sentin jurisprudència). Definicions d'ulema, alfaquí i muftí. Exemples reduïts de com l'alfaquí inicia i finalitza el procés d'una decisió o sentència jurídica senzilla.

– Iniciació al procés de consulta d'informació sobre les principals obres del *Fiqh* actes d'adoració.

– Selecció i classificació d'aleies en normatives i no normatives: relativització de la pròpia interpretació informal davant de la formal. Percepció de la subjectivitat davant de l'objectivitat durant la interpretació donada per l'alumnat i els exègetes o persones erudites.

6. El context interpretatiu als Textos.

– L'Exègesi: definicions, exègetes principals i mètodes. Les principals obres clàssiques del Tafsir.

– Fonts de consulta que inclouen les Causes de la Revelació.

– Definició, virtuts i riscos de dictar fetues de forma informal.

C. La transversalitat de l'Islam a la nostra societat democràtica i els seus reptes.

1. Expressions i aportacions del passat.

– Anàlisi i comparació entre les característiques bàsiques en el model de convivència de la Meca durant la «Època de la ignorància» (*Yahiliya*) i les del model de La Meca durant la Profecia.

– Selecció i anàlisi de les fites essencials en la biografia dels tres Califes ortodoxos: valoració dels seus principals episodis i elaboració de les ressenyes biogràfiques. Establiment del *Fiqh* durant els seus Califats: alguns problemes plantejats i les regles i decisions essencials dictades que van assegurar jurisprudència en els actes d'adoració.

– L'Espanya musulmana a l'Edat Mitjana: aspectes essencials del model de convivència d'al-Àndalus. Valoració de les principals aportacions a la humanitat que van sorgir en context andalusí. Floriment de persones erudites i sàvies: selecció de les dones i els homes més rellevants.

– Identificació de les especificitats del patrimoni artístic i cultural. Singularitat de l'art islàmic.

2. La persona creient en la pluralitat de l'entorn.

– Sabers comuns a l'etapa: participació i debat sobre els aspectes essencials dels Acords de Cooperació celebrats per l'Estat espanyol amb la Comissió

Islàmica d'Espanya. Descripció de les seves relacions amb els drets i les llibertats a l'articulat de la Constitució. Principis i relacions amb la Declaració Universal dels Drets Humans. Fins de la «Fraternitat humana per la pau mundial i la convivència comuna». Explicació dels Cinc drets bàsics a l'Islam.

– Col·laboració i organització de les festivitats i commemoracions pròpies i del entorn sociocultural. Realització de projectes grupals per a la millora de la convivència i interculturalitat al barri, la localitat... Presentació de produccions mitjançant eines digitals.

– Selecció i tractament de diversos reptes i desafiaments globals i locals vinculats amb les competències clau i els reptes del segle XXI que enriqueixen la comprensió de la resta de sabers bàsics.

Cursos tercer i quart

Criteris d'avaluació

Competència específica 1.

1.1 Valorar i respectar la successió del Missatge diví anterior al corànic, explicant de diverses maneres les religions monoteistes en alguns països del món mitjançant els valors i les actituds dels seus Profetes i Missatgers més representatius, els seus Llibres, les característiques principals dels seus pobles, etc., buscant amb respecte i tolerància les similituds i diferències amb el Islam.

1.2 Comprendre i valorar la repercussió en la convivència d'alguns comportaments individuals i col·lectius de les persones musulmanes, basant-se en alguns ensenyaments i exemples de persones sàvies per aplicar conceptes d'«il·lícit», «desaconsellable», «lliure», «aconsellable», «obligatori» i alguns articles constitucionals imprescindibles per viure a la societat democràtica.

1.3 Identificar i classificar en informació veraç i no veraç algunes «notícies falses» (*fake news*) sobre l'Islam donades en informatius o textos periodístics digitals, valorant l'enfocament donat a una mateixa notícia per diferents grups editorials o audiovisuals, a través d'escalas o nivells d'objectivitat.

1.4 Obtenir, identificar i assumir els drets i les llibertats relatives als individus a la religió a la Constitució Espanyola i els seus desenvolupaments als Acords de Cooperació celebrats per l'Estat espanyol amb la Comissió Islàmica d'Espanya de forma activa i col·laborativa, debatent en el treball en grup l'articulat d'ambdues normes bàsiques per a la convivència plural i positiva.

Competència específica 2.

2.1 Valorar en dues o més fetues el grau de benefici per a la societat i si fomenten o no els discursos que no promouen la convivència, el respecte a les altres persones i el llenguatge inclusiu, integrant en un disseny bàsic de recerca els procediments propis de l'Exègesi, el maneig de bibliografia i el mètode de treball de la jurisprudència islàmica.

2.2 Seleccionar i agrupar algunes persones sàvies del Tafsir clàssic i actual mitjançant l'anàlisi de les obres traduïdes en textos escrits i en plataformes digitals, comunicant mitjançant treballs grupals el coneixement generat amb actitud oberta davant les aportacions dels altres.

2.3 Identificar, resumir i produir en un únic text els consensos i les diferències entre muftís, ulemes o persones sàvies en la interpretació d'una mateixa qüestió, aleya i Hadiz en què hi ha controvèrsies, contrastant la fonamentació utilitzada en extractes de les seves fetues, obres, col·leccions, etc.

2.4 Analitzar, interpretar i recomanar els hadices que beneficiïn les persones del entorn i que incloguin la presència de les narracions més adequades a les necessitats pròpies de l'alumnat, sintetitzant les idees principals, secundàries i

implícites obtingudes en la lectura comprensiva de l'Alcorà i en hadius seleccionats, recolzant-se en altres obres de consulta de persones erudites de l'Hadis.

2.5 Generar motivació grupal per aprendre per ells mateixos els aspectes de la jurisprudència que regulen els principals actes d'adoració, fomentant autoavaluacions durant el procés d'identificació de les dificultats en la indagació del *Fiqh* mitjançant la utilització de les estratègies i les habilitats comunicatives del treball en equip.

2.6 Valorar la diversitat de les llengües dels Profetes i Missatgers per a comunicar el missatge als seus pobles, ressaltant el valor de l'eloqüència, l'escolta, el diàleg i la iniciativa als discursos públics.

Competència específica 3.

3.1 Elaborar projectes sobre les festivitats de les diferents confessions i cultures de l'entorn de forma col·laborativa i respectuosa en el treball en grup, identificant els efectes o les conseqüències que produeix l'exercici de la interculturalitat en contextos plurals i consolidant la convivència positiva.

3.2 Col·laborar en la resolució de diversos desafiaments globals i propers relacionats amb les competències clau i els reptes del segle XXI, mitjançant el treball individual i en grup, identificant la contribució de l'Islam a la seva superació a partir de propostes morals del grup aula.

3.3 Localitzar geogràficament i cronològicament, amb autonomia, l'inici i la fi de les etapes més importants de la història de l'Islam a l'esdevenir històric de la humanitat, seleccionant les etapes dels Califats Bé Guiats i d'al-Àndalus, descrivint els seus esdeveniments clau i la biografia d'alguna de les persones més influents, que permeti obtenir i assimilar algunes de les seves actituds i valors, fent servir diverses fonts i formats.

3.4 Situar geogràficament i cronològicament l'inici i la fi del període de la Sirah al esdevenir històric de la humanitat, utilitzant diverses fonts d'informació, i presentant-la des de diferents enfocaments i punts de vista.

3.5 Localitzar a la Península Aràbiga els llocs on el Profeta (PB) va viure algunes experiències que permeten extreure conclusions sobre la seva manera de reaccionar davant de l'oposició trobada durant la Prèdica.

Sabers bàsics

A. El Missatge d'adorar el Déu Únic revelat als diversos Profetes alcorànics.

1. Històries dels Profetes alcorànics.

– Consolidació al Començament i al Final de la Creació: anàlisi i selecció adaptada al nivell.

– Ampliació i selecció dels ensenyaments alcorànics dels Enviats (PB).

Reflexió sobre la fortalesa, la forma, el contingut, el valor i els beneficis en algunes. Comparació entre els ensenyaments alcorànics dels Enviats i els ensenyaments dels mateixos Enviats a les confessions seleccionades.

2. El Missatge monoteista revelat anteriorment.

– Maduració en el coneixement del Judaisme: símbols religiosos, aspectes bàsics de la Torà, Moisès i altres profetes enviats al Poble d'Israel als Textos i a la religió jueva: diferències i similituds. Llocs de culte: sinagoga i el mur de les lamentacions. El calendari, les festivitats i tradicions jueves. Característiques dels actes d'adoració: el dejuni, la pregària i els funerals al judaisme. El rabí: funcions i jerarquia.

– Maduració en el coneixement del Cristianisme: símbols religiosos. L'Evangeli de Jesús (PB): definició, forma, contingut bàsic i ubicació a la Bíblia. Jesús i

Maria (PB) als Textos i a la fe cristiana: diferències, similituds i llibertat religiosa. L'església com a lloc de culte, obra social, funcions i jerarquia: el Papa, els bisbes, els cardenals... El calendari. Evolució de les festivitats i tradicions cristianes. Característiques dels actes d'adoració: dejuni, pregària i funerals de la persona cristiana.

- El mapamundi de les grans religions monoteistes i altres: localització, dades poblacionals i fenòmens demogràfics.

- Ampliació d'exemples de persones converses a l'Islam procedents d'altres doctrines religioses o filosòfiques.

B. El Missatge alcorànic d'adorar el Déu Únic comunicat pel Profeta.

1. La Sirah.

- Comparació crítica entre versions actuals i resumides en fonts digitals sobre la Sirah: abast social, breu ressenya biogràfica dels autors o autores i els drets d'autoria.

- Anàlisi de les diferències en informacions contradictòries i en el nivell de detall sobre un mateix esdeveniment, procés, període o fita a la Sirah. Repercussions positives o negatives a la recepció lectora.

- La Sirah en els Textos: avenços en la descripció del caràcter i altres qualitats del Profeta (PB) a l'Alcorà i els hadices.

- Interaccions destacades d'algunes persones amb el Profeta (PB) durant la seva vida.

- Motivació per la lectura i la comprensió de la Sirah.

2. Lesquema de l'Adoració.

- Aprofundiment en l'estructura, els components i les ramificacions de l'Adoració: les fonts primàries i secundàries de l'Adoració, els tres graus de l'Islam, els seus elements i subelements (pilars, deures, actes recomanats, anul·ladors...) indispensables per a la validesa dels actes d'adoració. Explicació de l'estructura de l'Adoració amb els altres noms: «Religió de l'Islam», «Fe», «Guia», «Unicitat», «Observança», «Pietat» i «Virtut».

- Ampliació en els tipus de súpliques, lloances i invocacions a Al·là: consciència de Déu i el seu favor.

3. Recull dels Textos en els seus contextos sociohistòrics.

- El text alcorànic: anàlisi de la seva estructura, diferents formes de lectura, contingut mequí i medinenc. Explicació del procés de compilació.

- El Hadiz: ampliació de col·leccions i breu biografia dels seus erudits principals. Forma i contingut als hadices sagrats (*qudsi*): el Profeta com a narrador. Eficàcia dels procediments seguits pel Recopilador per a la classificació dels hadices. Reflexió sobre els valors i les intencions que ha d'assumir el Recopilador d'hadices.

4. El context comunicatiu als Textos.

- Anàlisi de més aleies i hadices que enriqueixen la comprensió de la resta de contextos sociohistòrics, normatius i interpretatius dels Textos mitjançant l'anàlisi dels components de l'acte comunicatiu: situació i caràcter públic o privat; participants i destinataris; propòsits; interpretació d'intencions; canal de comunicació; intenció de l'emissor i efectes al receptor; distància social entre els interlocutors; punt de vista del receptor; to; relació entre els interlocutors; elements no verbals de la comunicació i registre (formes de parlar, formal o informal). Beneficis de la comunicació oral a l'intercanvi de missatges entre participants de diferents confessions, opinions, idees, prejudicis...

- Els Textos i la perspectiva de gènere: selecció d'exemples del paper de la dona després de la Revelació. Participació i contribució a l'explicació i la comunicació de l'Alcorà i l'Hadis.

- Valoració de les virtuts de l'hàbit lector dels Textos.

5. El context normatiu als Textos.

- Identificació i explicació dels actes humans i classificació segons la Qualificació d'Al·là respecte a ells: il·lícits, desaconsellables, lliures, aconsellables i obligatoris en aleies i hadices.

- Ampliació de les característiques del *Fiqh* (Jurisprudència Islàmica) durant la vida del Profeta (PB): augment d'interpretacions dels seus companys o companyes i les correccions i interpretacions directes del Profeta (PB).

- Processos en l'evolució històrica bàsica de la jurisprudència: fase de fundació amb el Profeta (PB) i en el context de les fonts primàries. Fase de construcció amb els Califes Rectes: naixement de les fonts secundàries amb la unanimitat, la majoria simple i el raonament individual per analogia. Fase de proliferació de preguntes i respostes des de la jurisprudència actualment: universalització de la normativa islàmica en el context digital. Recerques fiables, segures i amb sentit crític a les plataformes d'informació digitals.

- Consolidació al *Fiqh* com a procés metodològic que desenvolupa la Llei divina i com a producte; les seves deduccions-resolucions. Exemples més desenvolupats de com l'alfaqí o el muftí inicien i finalitzen el procés d'una decisió o sentència jurídica que regula els actes d'adoració, i que posteriorment senti jurisprudència a través dels mètodes, els fonaments i els principis de la jurisprudència, de l'Exègesi i dels Textos.

- Selecció i classificació d'aleies i hadices en normatius i no normatius: relativització de la interpretació personal de l'alumnat (percepció de la pluralitat i subjectivitat) davant de l'objectivitat i la formalitat en la interpretació d'aleies i hadices normatius.

- Eines de consulta d'informació sobre les principals obres del *Fiqh* de actes d'adoració dels segles XX i XXI.

6. El context interpretatiu als Textos.

- Definicions vinculades al vocabulari de l'Exègesi; principals exègetes i mètodes. Les principals obres clàssiques i actuals del Tafsir.

- Reconeixement de les fonts de consulta que inclouen les Causes de la Revelació.

- Identificació de traductors i traductores: caràcter de les repercussions, positives o negatives, de l'obra traduïda a la recepció lectora.

- Grans muftís (dones i homes) dels segles XX i XXI: selecció i valoració de les seues fetues. El segle XXI i la proliferació de fetues en el context digital: identificació crítica.

C. La transversalitat de l'Islam a la nostra societat democràtica i els seus reptes.

1. Expressions i aportacions del passat.

- Anàlisi i comparació entre els aspectes del model de convivència de La Meca i els del model de Medina durant la Profecia.

- Selecció i anàlisi de les fites a la biografia de l'últim Califa ortodox: valoració dels seus principals episodis i elaboració de la ressenya biogràfica. Establiment del *Fiqh* durant el seu califat: algunes de les regles i decisions dictades que van asseure jurisprudència en els actes d'adoració.

- L'Espanya musulmana a l'Edat Mitjana: identificació de les principals influències en l'avenç del coneixement i en l'enriquiment d'algunes

civilitzacions. Augment de persones erudites i sàvies: selecció de les dones i els homes més rellevants.

– Descripció de les singularitats en el patrimoni artístic i cultural islàmic de Espanya. Característiques de l'art islàmic.

2. La persona creient en la pluralitat de l'entorn.

– Sabers comuns a l'etapa: participació i debat sobre els aspectes essencials dels Acords de Cooperació celebrats per l'Estat espanyol amb la Comissió Islàmica d'Espanya. Descripció de les seves relacions amb els drets i les llibertats a l'articulat de la Constitució. L'Estat aconfessional i la llibertat religiosa a Espanya. Principis comuns amb la Declaració Universal dels Drets Humans. Fins i continguts bàsics de la «Fraternitat humana per la pau mundial i la convivència comuna». Aspectes essencials de la «Conferència Islàmica del Caire».

– Col·laboració i organització de les festivitats i commemoracions pròpies i del entorn sociocultural. Presentació de projectes personals i grupals per a la millora de la convivència i la interculturalitat de l'entorn. Utilització de ferramentes digitals per a la difusió.

– Selecció i tractament de diversos desafiaments globals i locals vinculats amb les competències clau i els reptes del segle XXI que enriqueixen la comprensió de la resta de sabers bàsics.

Orientacions metodològiques i per a l'avaluació

Per tal d'aconseguir un desenvolupament adequat de les competències específiques en la pràctica lectiva de l'aula de religió islàmica, és important una elecció i posterior aplicació de les orientacions metodològiques i per a l'avaluació. Així mateix, cal que es plantegin de manera flexible i des d'un enfocament multidisciplinari, innovador i integrador. L'objectiu és que la varietat de metodologies afavoreixi tant la diversitat i la inclusió de cada alumne o alumna com l'adquisició i el desenvolupament de les competències.

D'una banda, entre les orientacions referides a les estratègies, als mètodes de treball i a les metodologies que es consideren capaces de donar resposta a un desenvolupament adequat dels components del currículum d'aquesta matèria en la pràctica educativa de l'aula, destaquen les següents:

En primer lloc, cal evitar els mètodes de treball basats en la memorització i la repetició de continguts. Són, per tant, aquells continguts inabastables, enumeratius, acumulatius o enciclopèdics que no ajuden a evitar el fracàs escolar dels alumnes i les alumnes. Per contra, l'eix d'aquest currículum són les competències específiques, per al desenvolupament de les quals caldrà mobilitzar els sabers bàsics.

També es recomana no plantejar les etapes històriques de la Jurisprudència, l'Exègesi, la Sirah o altres etapes o períodes de la història de l'Islam de manera exclusivament cronològica. Per contra, es proposa abordar cada període històric a partir de diversos blocs de sabers bàsics. Tot això no exclou la inclusió de la necessària seqüència de fites que afavoreixin la comprensió i ajudin a la seva aplicació posterior en situacions o activitats d'aprenentatge.

Igualment, posar l'accent en els sabers bàsics no suposa imposar limitacions a l'hora d'iniciar l'acció educativa amb altres aprenentatges, els que acumula l'alumnat fora dels centres educatius per la participació i la interacció més grans en la societat: els relacionats amb l'educació o amb les experiències personals.

En segon lloc, és important continuar amb les metodologies prou flexibles, innovadores i imprescindibles iniciades a l'Educació Primària, per continuar madurant les seves tècniques, estratègies i aspectes, de manera que permetin flexibilitzar l'activació dels sabers bàsics l'aprenentatge dels quals és necessari per a l'adquisició de les competències específiques d'aquesta matèria.

Entre la proposta d'orientacions metodològiques incloses en el currículum de l'Educació Primària, i en els aspectes de les quals cal continuar aprofundint i insistir en les estratègies destaquen les següents:

La primera consisteix a aconseguir que l'alumnat adquireixi un pensament reflexiu i crític amb què identificar i madurar, de manera cada vegada més eficaç, clara i autònoma, els principals exercicis que organitzen la vida quotidiana de la persona musulmana. Són, per tant, exercicis que permetran prendre una decisió, progressivament més consolidada i ajustada, davant de situacions o actes il·lícits, desaconsellables, lliures, aconsellables i obligatoris, decisions totes relacionades amb la Voluntat d'Al·là respecte als actes humans.

Una altra estratègia és la que se centra en el foment d'un pensament reflexiu i crític per part de l'alumnat perquè sigui capaç d'organitzar en dos grans grups els comportaments que la persona creient adopta: aquells referits a les seves relacions amb Déu (actes d'adoració), com aquells altres que es refereixen tant a les seves relacions amb les altres persones, i amb la Creació (obrar el bé), reconeixent la complementaritat i la interdependència que hi ha entre tots dos, perquè pugui comprendre i explicar els actes d'adoració adequats a les seves edats.

En tercer lloc, introduir metodologies pròpies de les Ciències de l'Alcorà, de l'Hadis, de la Jurisprudència Islàmica, etc., que activin l'especificitat present en alguns sabers bàsics, de manera que ajudin a adquirir i desenvolupar les competències específiques. Així, els sabers vinculats als Textos (l'Alcorà i l'Hadis) tindran un tractament durant les situacions o activitats d'aprenentatge centrat en l'anàlisi dels components de l'acte comunicatiu present en aleies, sures i hadices: situació i caràcter públic o privat; participants i destinataris; propòsits; interpretació d'intencions de l'emissor o del receptor; canal de comunicació; intenció de l'emissor i efectes al receptor o grup de receptors; distància social entre els interlocutors; interaccions entre receptors o vincles amb l'emissor; punt de vista del receptor; to; relació entre els interlocutors; elements no verbals de la comunicació i registre (formes de parlar, formal o informal).

En el cas dels sabers vinculats a la Jurisprudència, l'Exègesi i la Fetua, es tractarà d'ensenyar l'alumnat a indagar en els seus principis i fonaments, així com en les interdependències amb els Textos, ubicant-los en contextos sociohistòrics i actuals. L'objectiu és aconseguir que puguin conformar una decisió fonamentada en la Jurisprudència, l'Exègesi i la Fetua, és a dir, una decisió com la que prendria una persona musulmana de manera formal davant de les mateixes situacions. A més, és important que s'ensenyi a analitzar en profunditat la normativa en els Textos i en altres fonts textuais, i que es presenti de manera flexible i fàcil per a l'alumnat la Voluntat d'Al·là i la classificació de les decisions o qualificacions d'Al·là respecte a els actes humans: il·lícits, desaconsellables, lliures, aconsellables i obligatoris.

Amb la mateixa metodologia específica, els sabers relacionats amb la biografia del Profeta (PB), d'algun Company o Companya del Profeta i dels Califes que van presenciar la seva Profecia, s'abordaran en el context de la Revelació i abans, així com a el context en què el Profeta (PB) va ser preguntat o durant els seus ensenyaments. Per exemple: les causes que envoltaren la revelació d'aleies, les situacions del Profeta que proporcionin informacions significatives sobre les seves actituds positives i exemplars davant dels seus detractors, opositors, seguidors i creients d'altres confessions. Altres exemples són alguns desafiaments, reptes, dificultats o alegries que van envoltar el Profeta en les seves interaccions orals amb el seu poble,

I, en quart lloc, totes les metodologies seleccionades haurien d'incloure'n diverses perspectives, entre elles les que contemplin les consideracions de gènere, així com

incloure una acció coeducativa i un treball cooperatiu, col·laboratiu i autònom a l'aula, a través de recursos, materials i dispositius digitals diversos.

D'altra banda, l'avaluació del procés d'aprenentatge serà contínua, formativa i integradora. Per això, d'una banda, la matèria de religió islàmica donarà una importància especial a l'alumnat: als seus ritmes, necessitats, interessos, característiques personals, processos evolutius individuals, estils cognitius i de maduració, i als seus progressos en les seves capacitats. Això implica, per tant, adaptacions necessàries als criteris d'avaluació. D'altra banda, la matèria de religió islàmica donarà especial rellevància a la forma de presentar els seus sabers bàsics als alumnes abans dels processos d'avaluació: les característiques de cada saber i la interdependència amb altres, l'organització, la relació i la interdisciplinarietat entre blocs, i la progressió integral o en conjunt dels blocs.

Finalment, els professors i les professores de la matèria de religió islàmica enriquiran el procés d'avaluació per complir amb la finalitat d'aquest procés, que no és altre que mesurar el grau d'assoliment de les competències específiques, plantejant amb caràcter orientatiu, i entre d'altres, reflexions sobre quines mesures concretes en la matèria de religió islàmica (procediments de recuperació, reforç educatiu, adaptacions curriculars) cal prendre per a l'alumnat que no obté un progrés adequat en les seves avaluacions; com seqüenciar, graduar i realitzar una descripció detallada dels nivells d'exercicis esperats en cada individu en les situacions o activitats competencials, i, així, facilitar-ne la posterior avaluació; quins exercicis i actuacions associades a les competències específiques d'aquesta àrea en les situacions d'aprenentatge desitgem que siguin observades sistemàticament o enregistrades (l'esforç, la participació en els grups de treball...) per valorar de manera contínua els progressos de l'alumnat durant aquestes; quins són els exercicis que se seleccionaran primer per avaluar-los i perquè serveixin de base per avançar en altres; i quins procediments, estratègies i tècniques s'utilitzaran, tant per seqüenciar i concretar a cada curs els criteris d'avaluació formulats per al conjunt dels tres cursos de l'ESO, com per adaptar-los a cada alumne o alumna amb altes capacitats intel·lectuals, necessitats educatives especials o altres necessitats específiques de suport educatiu.

ANNEX IV

Religió islàmica del Batxillerat

La Llei Orgànica 3/2020, de 29 de desembre, per la qual es modifica la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, estableix a la seva disposició addicional segona que l'ensenyament de la religió islàmica s'ajustarà al que disposa als Acords de Cooperació celebrats per l'Estat espanyol amb la Comissió Islàmica d'Espanya.

El currículum de la matèria de religió islàmica per a l'etapa de Batxillerat està fonamentat a partir d'eixos centrals: el primer el constitueixen les tres competències específiques, iniciades i desenvolupades en els currículums de les etapes anteriors; el segon, és la contribució des d'aquesta matèria a les competències clau identificades al Perfil de sortida de l'alumnat al final de cada etapa, als descriptors operatius que expressen el grau d'adquisició de les competències clau esperat a l'etapa posterior a la de la ensenyament bàsic. D'aquesta manera, en l'alumnat que hagi seguit el seu itinerari des de les etapes anteriors, la matèria de religió islàmica consolidarà el desenvolupament i l'adquisició de les tres competències específiques treballades prèviament.

Igualment, l'adquisició de les tres competències específiques de la matèria ha de contribuir a facilitar un grau més elevat de desenvolupament de les competències clau que apareixen recollides al Perfil de sortida de l'alumnat al final de l'Ensenyament Bàsic.

Per acabar, la finalitat del conjunt de les tres competències específiques de la matèria de religió islàmica és que, en completar el Batxillerat, l'alumnat sigui capaç